

Tıp Öğrencilerinin İnternette Bilişsel Durumları

Başak OĞUZ, Neşe ZAYİM, Deniz ÖZEL, Osman SAKA

Biyostatistik ve Tıp Bilişimi AD, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

basakoguz@akdeniz.edu.tr, nzayim@akdeniz.edu.tr, denizozel@akdeniz.edu.tr, saka@akdeniz.edu.tr

Özet: Gelişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve internet hayatın vazgeçilmez gereçleri haline gelmiştir. Fakat bu teknolojiler bir yandan hayatı kolaylaştırırken diğer taraftan yeni riskleri de beraberinde getirmektedir. İnternet bağımlılığı da teknolojinin yol açtığı bu risklerden biridir. İnternet kullanımına sınırlama getirememe, sosyal veya akademik zararlarına rağmen kullanıma devam etme ve internete ulaşımın kısıtlandığı durumlarda yoğun anksiyete duyma gibi belirtilerle kendini gösteren bu bağımlılık türü 1990'lı yılların ortalarından beri giderek ilgi çekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet kullanım örüntülerini bulmak (kaç yıldır internet kullandığı, internete nereden bağlandığı, internette hangi aktiviteleri gerçekleştirdiği, haftada kaç saat internet kullandığı vb.) ve internetin patolojik hale gelmesindeki etkenleri saptamaktır. Öğrencilerin demografik özellikleri ve internet kullanım örüntüleriyle ilgili verilerin toplanması için anket yöntemi uygulanmıştır. İnternetin, öğrencilerin davranış ve tutumlarına etkisini ölçmek için de Davis'in İnternette Bilişsel Durum Ölçeği (İBDÖ, Online Cognition Scale) kullanılmıştır. Anket sonuçlarına göre araştırmaya katılan 183 öğrenciden 71'i (% 44) kadın ve 112'si (% 56) erkektir. Cinsiyetlerine bakılmaksızın, öğrencilerin ortalama olarak 5.1 yıldır internet kullandıkları, 130 (% 71) öğrencinin yaşadıkları yerde bilgisayar olduğu ve bunlardan 98 kişinin (% 53.6) internet erişimi olduğu bulunmuştur. Yaşadığı yerde bilgisayara sahip olan öğrencilerin ölçek toplam puanlarının daha yüksek olduğu ve bağımlılık potansiyeline sahip olabileceği görülmüştür. Ayrıca interneti daha çok sohbet, görüntülü konuşma ve oyun oynama amaçlı kullanan öğrencilerin ölçek toplam puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar teknolojileri, İnternet, İnternet Bağımlılığı.

Online Cognition of Medical Students

Abstract: Parallel to the technological developments, internet usage and computer skills became necessary requirement. However, even they increased the quality of life for many aspects, this advances in technology and communication brought new risks. Internet addiction is being one of them. Beginning from mid 90's, internet addiction began to attract the attention of clinicians applying with variety of symptoms like unlimited internet usage despite academical and social failures and feeling excessive anxiety when internet access is not possible.

The purpose of this study is to find the pattern of internet usage of student and determine the factors that make internet usage pathologic. Questionnaire method were applied to the students to obtain their demographic features and patterns of internet usage. Davis's Online Cognition Scale were used to measure the effects of internet usage to the behavior and attitude of students. 183 of 189 students have responded the questionnaire, including 71 (% 44) female, 112 (%56) male. The average internet usage was 5.1 years, while the number of students who own a computer were 130 (% 71) and who has internet access were 98 (% 53.6). Also the student who had

computer in their living environment had higher scale scores compared to the others. Thus their addiction potential were also estimated to be higher. In addition, Online Cognition Scale score of students who use internet mostly for playing games, chatting and using webcam has been found to be higher from others.

Keywords: Computer Technology, Internet, Internet Addiction.

1. GİRİŞ

Günümüzde İnternet, hızla gelişen ve büyüyen bir bilgi paylaşım ağı haline gelmiştir. En genel tanımı ile İnternet, dünya çapında bilgisayarların birbiri ile bağlandığı ağ olarak tanımlanabilir [1]. İnternet, birçok kişi tarafından kullanılmakta, kullanıcılar için her türlü bilgiye sınırsız bir erişim sağlamaktadır. Öyle ki modern çağda ve bilgi toplumu çağında bu artık neredeyse bir gereklilik halini almıştır. Amerika’da yapılan bir araştırmada internet kullanımının her yıl yaklaşık %40 oranında arttığı tespit edilmiştir [2]. İnternet kullanıcılarının sayısı tüm dünyada hızla artış gösterirken, kullananların demografik yapılarında da hızlı bir değişim görülmektedir. Bilginin kolay paylaşılabilir olması olumlu gelişmelerin yanında bazı önemli, fakat olumsuz sonuçları da beraberinde getirmiştir. İnternet önceleri sadece iş amaçlı kullanılırken, günümüzde özel olarak teknolojiyle ilgilenmeyen kullanıcılar tarafından günlük yaşamdaki bazı işleri kolaylaştırmak ya da iş yaşamının yoğunluğundan kaçmak için de kullanılabilirlerdir. Dünya üzerinde yaklaşık 605 milyon insanın internet kullandığı bildirilmekte ve bu kişilerden bazıları “internet bağımlısı” olarak tanımlanmaktadır [3].

Türkiye İstatistik Kurumunun 2007 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması Sonuçlarına göre hanelerin % 18.9’u internete erişim olanağına sahiptir. 2007 yılı Nisan-Haziran döneminde 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerinin bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla % 29.5 ve % 26.8’dir. Aynı dönemde İnternet kullanan ha-

nehalkı bireylerinin % 61.1’i İnterneti hemen hemen her gün kullanmakta iken % 25.5’i haftada en az bir kez İnternet kullanmıştır. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24’tür. Eğitim durumuna göre en fazla bilgisayar ve İnternet kullanımları sırasıyla % 84.9 ve % 82.9 ile yüksekokul, fakülte ve daha üstü bireylerdedir. Öğrencilerin % 86.8’ü bilgisayar ve % 81.9’u İnternet kullanmaktadır [4].

Davis’e göre “sağlıklı internet kullanımı” düşünsel, davranışsal herhangi bir rahatsızlık duymaksızın, uygun bir zaman diliminde, istenilen amaca ulaşmak için internet kullanmaktır. Bazı bireyler internet kullanımını gereksinim duydukları miktarla sınırlarken, bazılarının bu sınırlamayı yapamadığı, iş ve sosyal yaşamlarında aşırı kullanım nedeniyle sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bireylere sorun yaşatan davranış örüntüsü, zarar verici olması ya da normalden belirgin sapma göstermesi nedeni ile “patolojik” ya da “problemli” olarak tanımlanmaya başlanmıştır [3]. İlk kez Goldberg “internet bağımlılığı” terimini kullanmış, tartışmaya açmış ve DSM-IV’ teki (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Level 4) alkol bağımlılığı tanı ölçütleri doğrultusunda, internet bağımlılığı için göstergeler geliştirmiştir [3]. Young, DSM-IV’ün “patolojik kumar oynama” tanı ölçütlerinden uyarladığı göstergeler doğrultusunda, klinik vakalar bildirmeye başlamış ve bu kişilerin tedavisi için “İnternet Bağımlılığı Merkezi”ni (Center for On-line Addiction) kurmuştur [3]. Young’ın bildirdiği vakaların ardından internet kullanımının gerçekten diğer madde ve olgu bağımlılıklarındaki gibi

patolojik davranışlar mı oluşturduğu, yoksa aşırı internet kullanımının varolan psikolojik sorunların davranışsal bir göstergesi olup, kendini internet ile mi gösterdiği tartışmaları başlamıştır [5].

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin internet kullanım örüntülerini bulmak (kaç yıldır internet kullandığı, internete nereden bağlandığı, internette hangi aktiviteleri gerçekleştirdiği, haftada kaç saat internet kullandığı vb.) ve internetin patolojik hale gelmesindeki etkenleri saptamaktır.

2. Materyal ve Method

İnternetin öğrenciler üzerinde yarattığı psikolojik sorunların ve buna sebep olan değişkenlerin belirlenmesinde ve ilişkilerin değerlendirilmesinde nicel araştırma methodları kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri ve internet kullanım desenleriyle ilgili verilerin toplanması için anket yöntemi uygulanmıştır. İnternetin, öğrencilerin davranış ve tutumlarına etkisini ölçmek için Davis'in İnternette Bilişsel Durum Ölçeği (İBDÖ, Online Cognition Scale) kullanılmıştır. ***Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinin yapılmasında SPSS 13.0 paket programı kullanılmıştır.***

İBDÖ, Davis (2002) tarafından, problemler internet kullanımını değerlendirmek üzere geliştirilen, problemler internet kullanımını dört alt boyutta değerlendiren, yedili likert tipi ("Kesinlikle Katılmıyorum"dan – "Kesinlikle Katılıyorum"a doğru değişen), 36 maddelik bir ölçektir. İBDÖ, internetle ilişkili düşünceleri değerlendirmektedir [3]. Ölçek, "Azalan dürtü kontrolü, sosyal destek, yalnızlık/depresyon ve dikkat dağınıklık" olmak üzere dört alt ölçekten oluşmaktadır. Yalnızlık-Depresyon (6 soru), problemler internet kullanımıyla ilgili olarak değersizlik ve yalnızlıkla ilgili depresif düşünceleri içerir. Azalmış Dürtü Kontrolü (10

soru), internet kullanımıyla ilgili azalmış dürtü kontrolü, internet kullanımının azaltılmak istenmesine rağmen azaltılamaması ve sürekli internetle ilgili şeyler düşünülmesini içerir. Sosyal Destek (13 soru), alt boyutlar arasında en anlaşılabilir ve karmaşık olan sosyal destek boyutudur. Pek çok araştırmacı yalnız bireylerin sosyal destek aramak amacıyla ya da sosyal ret edilmeye karşı aşırı duyarlı bireylerin, sosyal ret yaşamamak amacıyla internet kullandığından bahsetmektedir. Dikkat Dağınıklık (7 soru), yapılması gereken bir aktiviteden kaçmak/kaçınmak amacıyla internet kullanımını içerir. Ölçeğin değerlendirmesi, toplam puanı ve alt ölçek puanları hesaplanarak yapılmaktadır. Ölçeğin puan hesaplamasında "kesinlikle katılmıyorum"dan-"kesinlikle katılıyorum" a doğru değişen ifadelerin puanları 1'den 7'ye doğru sıralanmaktadır. Puanın yüksek olması "problemler kullanım" olarak değerlendirilmektedir [3]. Daha önce Özcan ve Buzlu tarafından yapılan çalışmada İBDÖ'nün test-tekerrar test güvenilirliği sınavında, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı toplam ölçek puanları için 0.93 olarak bulunmuş ve ölçeğin üniversite öğrencilerinde yeterli güvenilirlik ve geçerlilik düzeyini sağladığı vurgulanmıştır [3]. Bu çalışmada ise ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.84 olarak bulunmuştur.

3. Bulgular

Bu çalışma, bir üniversitenin Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine anket uygulanmasıyla yapılmıştır. Ankette, ilk başta öğrencilerin demografik bilgileri ve internet kullanım bilgileri alınmış ve daha sonra İBDÖ ölçeği uygulanmıştır. Araştırmaya 187 öğrenci katılmış, katılanlardan 183 kişinin anketi geçerli görülmüştür. Katılan 183 öğrencinin % 44'ü (n=71) kadın ve % 56'sı (n=112) erkektir. Erkek öğrencilerin yaş ortalaması 19.2, kadınların 18.7 bulunmuştur.

Cinsiyetlerine bakılmaksızın, öğrencilerin ortalama olarak 5.1 yıldır internet kullandıkları, 130 (% 71) öğrencinin yaşadıkları yerde bilgisayar olduğu ve bunlardan 98 kişinin (% 53.6) internet erişimi olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin 67'si (% 36.6) evden, 33'ü (% 18) okuldan, 67'si (% 36.6) internet kafeden, 11 (% 6) kişi ise diğer yerlerden (yurt vb.) erişim sağlamaktadırlar. İnternet bağımlılığının ölçülmesinde önemli bir değişken olan haftalık internet kullanım sıklıklarına bakıldığında ise 76 (% 41.5) kişi haftada birçok kez, 43 (% 23.5) kişi haftada birkez, 37 (% 20.2) kişi günde birçok kez ve 25 (% 13.7) kişi günde bir kez internete bağlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca sadece 4 (% 2.2) kişinin e-posta adresi-

nin olmadığı, 3 (% 1.6) öğrencinin bu soruyu boş bıraktığı, geri kalan 176 (% 96.2) kişinin e-posta adresinin olduğu tespit edilmiştir. Yaşadığı yerde bilgisayar olan öğrencilerin ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Mann-Whitney U test, $p < .05$). Yaşadığı yerde bilgisayara sahip olan öğrencilerin ölçek toplam puanlarının daha yüksek olduğu ve bağımlılık potansiyeline sahip olabileceği görülmüştür. Öğrencilerin haftalık internete bağlanma sıklıklarına (haftada bir kez, haftada birçok kez, günde bir kez, günde birçok kez) göre ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Kullanım Alanları	Günde birçok kez		Günde bir yada iki kez		Haftada bir yada iki kez		Hemen hemen hiç/ hiç	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ders	27	14.8	21	11.5	103	56.3	32	17.5
E-posta	35	19.1	51	27.9	88	48.1	9	4.9
Oyun	18	9.8	14	7.7	52	28.4	99	54.1
Alışveriş	5	2.7	1	0.5	18	9.8	159	86.9
Sohbet	38	20.8	26	14.2	83	45.4	36	19.7
Görüntülü Konuşma	16	8.7	29	15.8	75	41	63	34.4
Paylaşım Siteleri	35	19.1	53	29	61	33.3	34	18.6
Bilgi arama	53	29	54	29.5	64	35	12	6.6
Pornografi	1	0.5	2	1.1	6	3.3	174	95.1
Kumar	5	2.7	5	2.7	8	4.4	165	90.2
Haber	39	21.3	57	31.1	65	35.5	22	12
Banka	6	3.3	8	4.4	32	17.5	136	74.3

Tablo 1- Öğrencilerin, internette gerçekleştirdikleri aktivitelerin, sıklıklarına göre dağılımları.

Tablo 1'de öğrencilerin internette en çok hangi aktiviteleri gerçekleştirdikleri gösterilmektedir. Öğrencilerin interneti daha çok bilgi aramak, paylaşım sitelerinden müzik vb. indirmek, e-postalarına bakmak-göndermek, sohbet etmek ve haberleri takip etmek amaçlı kullandıkları görülmüştür.

Öğrencilerin internet kullanım süreleriyle (yıl) ölçek toplam puanları ve alt ölçek toplam pu-

anları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p < .05$). İnterneti kullanma amaçları ve ölçek toplam puanları arasında ilişkiye bakıldığında ise interneti sohbet etme, görüntülü konuşma ve oyun oynama amaçlı kullanan öğrencilerin haftalık kullanım sıklıkları arttıkça ölçek toplam puanlarının da arttığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmasına rağmen ilişkinin çok zayıf olduğu görülmüştür

(Spearman test, sohbet $r=0.29$, $p < .01$; görüntülü konuşma $r=0.25$, $p < .01$; oyun oynama $r=0.23$, $p < .01$). İnterneti kullanma amaçlarına göre bakıldığında; günde birçok kez sohbet eden öğrencilerin hiç sohbet etmeyen öğrencilere göre alt ölçek puanlarının (Sosyal Destek, Azalan Dürtü Kontrolü ve Yalnızlık/Depresyon), günde birçok kez görüntülü ko-

nuşan öğrencilerin hiç görüntülü konuşmayan öğrencilere göre alt ölçek puanlarının (Sosyal Destek ve Yalnızlık/Depresyon), günde birçok kez oyun oynayan öğrencilerin hiç oyun oynamayan öğrencilere göre alt ölçek puanlarının (Sosyal Destek ve Yalnızlık/Depresyon) istatistiksel olarak anlamlı, daha yüksek olduğu bulunmuştur (Mann-Whitney U test, $p < .05$).

İBDÖ Alt Ölçekleri	Erkek				Kadın			
	Ortalama	Min	Max	SS	Ortalama	Min	Max	SS
Yalnızlık/Depresyon	14.9	6	39	8.1	13.8	6	41	9.6
Sosyal Destek	34.9	13	89	17.6	32	13	88	18.9
Azalan Dürtü Kontrolü	27.8	10	68	13.5	26.2	10	70	15
Dikkat Dağıtma	19.8	7	44	9.1	19.1	7	49	9.8
Ölçek Toplam Puan	97.3	36	231	44.5	91.1	36	245	50.2

Tablo 2- Öğrencilerin cinsiyetlerine göre alt ölçek puan ortalamaları, maksimum-minimum değerleri ve standart sapmaları

Tablo 2’de öğrencilerin cinsiyetlerine göre alt ölçek toplam puanlarının ve ölçek toplam puanlarının ortalamaları gösterilmektedir. Cinsiyete göre bir karşılaştırma yapıldığında erkeklerin ölçek toplam puan ortalamalarının kadınlardan daha yüksek olduğu bulunmuş, fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > .05$). Kadınların ve erkeklerin alt ölçek puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$).

4. Tartışma ve Sonuç

Patolojik veya problemlili internet kullanımını tanımlamada birçok araştırmacı, kişilerin internette harcadıkları süreyi önemli bir ölçüt olarak değerlendirirken, bazı araştırmacılar da konuyla ilgili ölçekler geliştirmişlerdir [3]. Türkiye’de problemlili internet kullanımının değerlendirilmesi için geliştirilmiş herhangi bir ölçek bulunmamaktadır.

Bu çalışmada daha önce de belirtildiği gibi Davis’in İBDÖ ölçeği kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel testlerle anketlerden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Kadınların ve erkeklerin toplam ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Burada öğrencilerin anketleri çok verimli bir şekilde doldurmamalarının büyük bir payı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Özcan ve arkadaşlarının çalışmasında [3] olduğu gibi kız öğrencilerin çalışmaya katılmak için daha istekli oldukları gözlemlenmiştir. Anket sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin yaşadıkları yerde internet erişimi olmasının ya da haftalık internete bağlanma sıklıklarının ölçek toplam puanlarına bir etkisi olmadığı görülmüştür. Haftalık internet kullanım sıklıklarına bakıldığında, öğrencilerin % 41.5’i ($n=76$) haftada birçok kez, % 23.5’i ($n=43$) haftada birkez, % 20.2’si ($n=37$) günde birçok kez ve % 13.7’si ($n=25$) günde bir kez internete bağlandıkla-

rını belirtmişlerdir. Özcan ve arkadaşları çalışmasında öğrencilerin en fazla haftada 2-5 saat internette vakit geçirdiklerini bildirmişlerdir [3]. Morahan-Martin ve arkadaşlarının çalışmasında, bağımlı olarak değerlendirilen kullanıcıların haftada ortalama 8.48 saat nete bağlı kaldıkları bulunmuştur [6]. Scherer ve arkadaşlarının yaptığı araştırmadan elde edilen sonuçlara göre bağımlı olarak kabul edilen kişilerin haftada 11 saat internete bağlandıkları tespit edilmiştir [6].

Özcan ve arkadaşlarının çalışmasında öğrencilerin internette en sık gerçekleştirdikleri etkinliklerin genel bilgi arama, eğitimle ilgili araştırma yapma ve e-posta kullanımı olduğu bulunmuştur [3]. Bu çalışmada ise öğrencilerin interneti daha çok bilgi aramak, paylaşım sitelerinden müzik vb. indirmek, e-postalarına bakmak-göndermek, sohbet etmek ve haberleri takip etmek amaçlı kullandıkları görülmüştür.

Scherer'in çalışmasında, soruları cevaplayanların %13'ü internet kullanımının akademik çalışmalarını, performanslarını ve sosyal hayatlarını etkilediklerini belirtmişlerdir. Bunların %2'si internetin günlük yaşantılarını olumsuz yönde etkilediğini söylemiştir. Benzer olarak Young'ın çalışmasında, bağımlıların internet kullanımı sonucunda kişisel, ailevi ve işle ilgili konularda diğer bağımlılıklarda yaşanan problemlerle karşılaştıkları belirtilmiştir. Bunun yanı sıra bağımlılarda zaman harcanmasından kaynaklanan uyku problemleri, yorgunluk gibi fiziksel şikayetler bulunmuştur. İnternet kullanımıyla ilgili diğer problemler ise zarar gören evlilikler, finansal problemler, ilişkilerde yaşanan problemler olarak gösterilmiştir [7]. Bu çalışmada ise internet kullanımının öğrencilerin sosyal hayatlarında çok fazla olumsuz etkisi olmadığı görülmüştür. Buna sebep olarak da tıp öğrencilerinin derslerinin ağır olmasından dolayı internete çok fazla zaman ayıramamaları gösterilebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular şu an için sadece birinci sınıf öğrencilerini kapsadığı için tıp fakültesi öğrencilerinin internet kullanma durumları hakkında genel bir bilgi vermemektedir. İlerleyen aşamalarda ölçeğin diğer sınıflara da uygulanması planlanmaktadır. Diğer sınıflardan alınan bulgularla sonuçların değişeceği düşünülmektedir.

İnternet bağımlılığı internetin kontrol dışı ve zararlı kullanımını tanımlayan bir terimdir. Ancak henüz diğer bağımlılık tiplerindeki gibi çerçevesi tam çizilmiş bir tanı ve değerlendirme ölçütü yoktur [8]. İnternet bağımlılığı günümüz koşullarında giderek yayılmakta olan patolojik bir hastalık haline gelmiştir. Yapılan birçok yurt içi ve yurt dışı çalışmada bağımlılık düzeyinin yüksek olmasının insanların sosyal hayatlarını olumsuz yönde etkilediği, ailevi ve işle ilgili konularda problemler ortaya çıkardığı vurgulanmıştır. Yurt dışında bu bağımlılığın giderilmesi için birçok klinik kurulmuş ve kliniklerde tedavi hizmetleri vermeye başlanmıştır. Türkiye'de de bu konuya olan ilgi gözden kaçmamakla birlikte gazetelerde, dergilerde vs. gerekli önlemlerin alınması gerektiği vurgulanmaktadır.

5. Kaynaklar

- [1] Aksu H, İrgil E, İnternetin Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Hayatındaki Yeri, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 29 (2): 19-23, 2003
- [2] Akademik Bilişim, "İnterneti doğru kullanıyor muyuz? İnternet bağımlısı mıyız? Çocuklarımız ve gençlerimiz risk altında mı?", www.ab.org.tr/ab06/bildiri/113.doc , 31.03.2007
- [3] Özcan NK., "Problemlili İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: "İnternette Bilişsel Durum Ölçeği"nin Üniversite Öğren-

cilerinde Geçerlik Ve Güvenirliği”, *Bağımlılık Dergisi* 2005;6:19-26.

[4] Türkiye İstatistik Kurumu, 2007 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=60&tb_adi=Bilişim%20Teknolojileri%20Kullanımı&ust_id=2 , 27.11.2007

[5] Gönül AS. , “Patolojik internet kullanımı”, *Yeni Symposium* 2002; 40:105-110.

[6] Marmara Üniversitesi , “Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut : Bağımlılık”, http://mimoza.marmara.edu.tr/~cahit/Yayin/bildiri/PDR2005Bil/PDR2005_Bildiri.pdf, 01.03.2007.

[7] Chou C., Condron L., Belland JC., “A Review of the Research on Internet Addiction”, *Educational Psychology Review* 2005;17;4.

[8] Öztürk Ö, Odabaşoğlu G, Eraslan D, Genç Y, Kalyoncu ÖA, İnternet Bağımlılığı: Kliniği ve Tedavisi, *Bağımlılık Dergisi*; 8 (1); 36-41, 2007